

ÈTICA DE MARGINALS Isidor Cònsul

David Castillo, *Game Over*. Premi Carles Riba 1997. Edicions Proa. Barcelona, 1998.

Abans de l'empenta de consolidació atorgada darrerament pel Premi Carles Riba, la poesia de David Castillo s'havia concretat en el tercet de títols format per *La muntanya russa* (1993), *Tenebra* (1994) i *Poblenou flash-back* (1997). Aquest darrer, que és un treball en col·laboració amb el fotògraf Albert Just, conté els poemes *En via morta* i *Do you really want me back* que, incorporats també a *Game over*, marquen un territori de complicitat moral i una evident estètica de frontera entre tots dos llibres. En canvi, en els altres dos poemaris hi havia una revisitació a velles experiències personals recuperades a partir de la teorització de Paul Viridio sobre la memòria perduda. Els poemes de *La muntanya russa* donaven barra lliure als dispositius melangiosos del record, mentre els de *Tenebra* se n'allunyaven tapats per l'exorcisme plàstic del tenebrisme com a estètica i Caravaggio com a mestre del clar-obscur. Les pujades i baixades de *La muntanya russa* es passejaven per una roda d'imatges i de geografies mentals, mentre *Tenebra* és convertia en l'expedició a la zona obscura de la mateixa experiència, als vestigis d'una derrota del jo i a les restes i ruïnes d'un naufragi col·lectiu. També hi ressaltaven les llums i ombres de personatges esdevinguts mites, com Lou Reed i Bobby Sands, una manera determinada de ser i d'entendre la vida, un emmirallament en les lletres desolades del mateix Lou Reed, la visió poètica dels suburbis urbans i la revolta underground dels inicis amb el dandy John Cale i l'inefable Andy Warhol.

UNA VEU MORAL

Els poemes de *Game over* encaixen en bé en els paràmetres de continuïtat d'aquest univers estètic amb la particularitat que la veu del poeta ha madurat i s'ha fet, sobretot, més esmolada, sarcàstica i incisiva. Com a teló de fons ideològic i vital, s'hi dibuixa la pantalla d'un ciclorama que té encastades les essències i les virtuts de l'anarquia. Per això no és cap acudit que el volum s'obri amb la cita més coneguda de sant Pau sobre la caritat ni que altres poemes combreguin amb la semàntica d'una iconografia literària de fons cristià. Sense cap sentit figurat, el fragment de la carta als cristians de Corint és un esplèndid himne a la filantropia com ho són, tanmateix, altres pàgines de l'evangeli. Per la mateixa regla de tres, tampoc no deu ser cap casualitat que el poema *Estigmes sense passió* (dedicat als

combatents de la batalla de l'Ebre, dels quals esmenta Luís Álvarez Prada) tingui Lluç i Mateu de protagonistes, dos noms que coincideixen amb dos dels evangelistes. És, en darrer terme, per la mateixa raó que el poeta pot invocar Bakunin com si fos sant Pau. Perquè els poemes de *Game over* s'afilaren com un crit d'impotència per la paraula perduda i els ideals traïts, concreten una actitud antiburguesa que a estones és ferotge, denunciï el conreu sistemàtic de la hipocresia i apuntalen una única grandesa possible en aquest temps de rebaixes i enderrocs que ens ha tocat de viure: la del perdedor conscient que es situa en un marc de dignitat personal i en el conreu ètic que neix d'una calculada i assumida marginalitat. La mateixa convicció imposa un estil contundent com un cop de pedra, que s'allunya dels llepaments retòrics i s'entesta, com argumenta en el poema *Bandera negra*, a un conreu de dissonàncies i de desordre aparent, a la llibertat i a l'anarquia.

AMOR I ELEGIA

L'esquema ideològic que he mirat d'apuntar es concreta, en aquest darrer volum de David Castillo, en una doble direcció: una elegia als barris de Barcelona que més estima i un monòleg dialogant amb algunes de les persones que han condicionat la seva vida i la seva poesia. Sovinteja el poema que s'inicia en forma de trajecte urbà per la pell de barris com el Poblenou, el Somorrostro, les Glòries i el Carmel; i la imatge que en surt tendeix a conformar-se com una antítesi de la "Barcelona guapa" i del cofoisme encara massa viu dels farbalans olímpics. Només cal llegir amb atenció el llarg poema *La murtra (enèsima oda a Barcelona)*, o resseguir altres peces del volum on, a voltes, la melangia del record fa front comú amb la denúncia. Com aquests versos que manllevo de *En via morta*, per a mi un dels poemes més reeixits del volum: **i quan tombo cap a l'Estació del Nord / veig palaus i edificis que urbanitzen la ruïna, / records de trens que l'àvia invocava / convertits en forats negres de la memòria, / com aquesta especulació que s'esvaeix / en el nom de les grans causes, / modernització i art. / Nosaltres som el contrari, / com aquestes vies mortes de les Glòries/ plenes de matolls.**

Paisatge urbà i persones estimades o que s'han estimat. L'índex del poemari combina amb eficàcia tots dos aspectes en la partida que ell mateix ha establert. Una rere l'altra les boles han rodat per la fantasia de llums, iconografia i derrotes de la màquina de la vida. Fins que surt l'últim missatge, "game over" i la partida arriba al final. S'acaba, per ara, un joc brut de la vida on sempre en sortim perdedors, encara que la darrera bola, *Last ball*, que és la bola de l'amor tingui l'oportunitat de salvar-nos del desastre i amorosir la inevitable desfeta de l'existència: **Imploro la discreta dolçor/ dels teus llavis que vénen/ a mi mentre els**

teus ulls/ claven tristesa i se'n van/ amb aquesta discreta ansietat/ del cor que tremola/ quan sent la teva veu que discrepa/ i és urpa que esgarrapa/ com el verb que no em dius.

Isidor Cònsul